

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 369/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., K., zastúpeného advokátkou JUDr. T. V., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP 359/09-79 z 29. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2010 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP 359/09-79 z 29. apríla 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „Okresný súd Košice-okolie rozhodol v právnej starostlivosti súdu o maloleté deti(...) rozsudkom zo dňa 3. 9. 2009 č. k. 4P/91/2008-61 o mojej vyživovacej povinnosti ako otca voči maloletým deťom tak, že zvýšil výživné(...) počnúc dňom 2. 12. 2008 do budúca a dlžné výživné za obdobie december 2008 až august 2009 v celkovej výške 782,08 € mi povolil splácať v splátkach. S navrhovanou výškou výživného tak, ako ju predniesla matka, som nesúhlasil z dôvodu mojich osobných a finančných pomerov a očakával som, že súd zväži zárobkové možnosti a schopnosti ako aj majetkové pomery oboch rodičov a vo veci rozhodne.

Po vyhlásení rozsudku som prejavil nespokojnosť uviedol som sudcovi, že moja finančná situácia mi nedovoľuje splácať súdom určené výživné, uviedol som, že sa odvolám, pamätám si, že mi sudkyňa poradila, aby som požiadal banku o zníženie splátok hypotekárneho úveru. Až prevzatím písomného vyhotovenia rozsudku som zistil z obsahu poučenia, že som sa vzdal odvolania. Pretože žiaden takýto právny úkon z mojej strany na pojednávaní nebol urobený, podal som dňa 29. 9. 2009 proti vyššie uvedenému rozsudku odvolanie.

V odvolaní som odvolaciemu súdu vysvetlil, že po vyhlásení rozsudku som prehlásil, že sa odvolám a na zastupovanie si zvolím právneho zástupcu. Keď mi bola podaná zápisnica o pojednávaní, ja som ju podpísal, bol som v domnienke, že podpisujem zápisnicu o priebehu pojednávania, a nie vzdanie sa odvolania. Pripustil som to, že som si možno nevšimol text o vzdaní sa práva odvolania a podpísal som takýto text v domnienke, že podpisujem zápisnicu o priebehu pojednávania. (...)

Porušovateľ odmietol odvolanie, ktoré som podal proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č. k. 4 P 91/2008-61, ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nieje oprávnený v zmysle § 218 ods. 1 písm. b) OSP.

Tvrdím, že porušovateľ vychádzal z nesprávneho názoru, že boli splnené predpoklady ust. § 207 ods. 1 písm. b) OSP, ktoré hovoria o tom, že vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia. (...)

Súd sa nezaoberal vzdaním sa odvolania ako jednostranným procesným úkonom adresovaným súdu, ktorým účastník konania dáva najavo svoju vôľu vzdať sa práva odvolania. Tento procesný úkon účastníka súd nevykladal v zmysle § 3 OSP, podľa ktorého má každý právo na súdnu ochranu v medziach zákona a ďalej nezisťoval skutočnú vôľu

konajúceho pri použití výkladových pravidiel podľa ust. § 35 Občianskeho zákonníka. Použitie výkladových pravidiel môže smerovať len k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadrený slovami bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v dobe urobenia právneho úkonu a či ja som vôbec bol jednostranný právny úkon ako je vzdanie sa práva odvolania účastníka konania vyjadrený mnou slovami. Som toho názoru, že súd sa mal oboznámiť so stanoviskami a prednesmi, ktoré som vykonal v súdenom prípade, a zistiť tak celkový môj postoj k návrhu matky na zvýšenie výživného(...)

To, že som podpísal text vzdania sa práva odvolania dobrovoľne, a že som mal možnosť sa s ním vopred oboznámiť, neznamená, že z mojej strany došlo k účinnému vzdaniu sa odvolania. Odvolania som sa nevzdal písomne ani ústne do protokolu, pretože podľa záveru súdu ja som podpísal text, s ktorým som mal možnosť sa vopred oboznámiť. Ja som nespochybnoval svoj podpis, pripúšťal som, že tento text tam možno bol, ale ja som bol v domnienke, že podpisujem zápisnicu o pojednávaní tak, ako keď som pred inými štátnymi orgánmi a z rokovania sa dáva podpísať účastníkom zápisnica o priebehu rokovania. Keď som podpísal obsah zápisnice z pojednávania a s jej obsahom som sa stotožnil, neznamená to, ako uzatvára krajský súd, že som sa účinne vzdal práva odvolania.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní návrhu rozhodol uznesením, ktorým by prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

„Napadnutým uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 4. 2010 č. k. 7 CoP/359/2009-79 bolo porušené základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP/359/2009-79 zo dňa 29. 4. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 300,- €, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy tohto konania do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu.“

Z uznesenia krajského súdu č. k. 7 CoP 359/09-79 vyplýva, že odvolanie sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č. k. 4 P 91/08-61 z 3. septembra 2009 bolo odmietnuté podľa § 218 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu podania niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že krajský súd po oboznámení sa so súdnym spisom zo zápisnice o pojednávaní z 3. septembra 2009 zistil, že po vyhlásení rozsudku, jeho zdôvodnení a poučení o opravnom prostriedku prítomní účastníci (navrhovateľ – matka, odporca – otec a kolízny opatrovník) sa vzdali práva na odvolanie proti všetkým výrokom vyhláseného rozsudku, čo potvrdili svojimi podpismi v prílohe zápisnice o pojednávaní. V odvolaní odporca uviedol, že od začiatku konania nesúhlasil so zvýšením výživného z dôvodu, že mu to neumožňujú jeho osobné a finančné pomery, a žiaden právny úkon z jeho strany na pojednávaní, ktorým by sa vzdal odvolania, urobený nebol. Tvrdil, že podpisoval zápisnicu o pojednávaní v domnienke, že podpisuje zápisnicu o priebehu pojednávania, avšak text o tom, že sa vzdáva odvolania, tam podľa neho nebol.

Z prílohy zápisnice o pojednávaní z 3. septembra 2009, ktorej výlučným obsahom je text o tom, že sa účastníci vzdávajú práva podať odvolanie proti vyhlásenému rozsudku, krajský súd vyvodil, že odporca sa vzdal práva podať odvolanie, čo potvrdil svojím podpisom. Tento dispozičný úkon urobil po vyhlásení rozsudku a bol vykonaný voči súdu, preto bol urobený platne. Krajský súd nemal dôvod spochybňovať postup súdu prvého stupňa na pojednávaní, pretože účastníci sa mali možnosť vopred oboznámiť s obsahom prílohy zápisnice o pojednávaní a svojimi podpismi dali dobrovoľne najavo, že sa s jej obsahom stotožňujú.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno úvahy krajského súdu týkajúce sa podania odvolania neoprávnenou osobou v žiadnom prípade považovať ani za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Krajský súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil svoj právny názor, podľa ktorého došlo v konaní pred prvostupňovým súdom zo strany sťažovateľa k vzdaniu sa práva podať odvolanie proti vyhlásenému rozsudku.

Akokoľvek to môže znieť prísne, ani v danom prípade nie je možné neuplatniť zásadu neznalosť práva neospravedlňuje. Aj právnenému laikovi musí byť zrejmé, aké následky bude mať skutočnosť, ak niečo podpisuje, keď sa niečoho „vzdá“ a ospravedlňovanie sa tým, že „*som si možno nevšimol text o vzdaní sa práva odvolania*“, nie je na mieste. Ústavný súd nemôže byť orgánom, ktorý by skúmal okolnosti a motiváciu sťažovateľa, za ktorých sa svojho práva na podanie odvolania vzdal. Pokiaľ krajský súd uvedeným spôsobom interpretoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a odmietol sťažovateľovo odvolanie, žiadnym spôsobom nezasiahol do jeho ústavne zaručeného práva na spravodlivý proces.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010